

PASKI JAG‘ DEFORMATSIYASI, ANATOMIK TUZILISHI VA KLINIK
AHAMIYATI

Boyqulov To‘rabek Temirovich

Email – torabek_boyqulov@tues.uz

Boltayeva Zaynab Qulmat qizi

Email-zaynabboltayeva06@gmail.com

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti tibbiyot fakulteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada pastki jag' deformatsiyasining sabablari, turlari va ularning insonning hayot sifati hamda umumiy sog'lig'iga ta'siri tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy diagnostika usullari va jarrohlik hamda konservativ davolash yo'llari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari asosida pastki jag' deformatsiyasining oldini olish va uni tuzatishning samarali usullari taklif etilgan.

Kalit so'zlar: pastki jag' deformatsiyasi, ortodontiya, jarrohlik davolash, protezlash, diagnostika, ortognatik jarrohlik, estetik tibbiyot.

Kirish qismi. Jag'ning deformatsiyasi keng tarqalgan holat bo'lib, engil anormalliklardan jarrohlik yo'li bilan tuzatilishi mumkin bo'lgan jiddiy nuqsonlargacha. Ba'zi hollarda, yuqori yoki pastki jag - yoki ikkalasi - juda kam yoki juda ko'p o'sishi mumkin, bu noto'g'ri okklyuzionga, birinchi molarlarga nisbatan tishlarning noto'g'ri joylashishiga olib keladi.

Yuqori va pastki jag'lar orasidagi o'sish farqlari bilan bir qatorda, jag'ning deformatsiyasi genetik omillar, travma va ba'zi tug'ma nuqsonlar, masalan, [lab va tanglay yorig'i](#) kabi sabab bo'lishi mumkin .

Asosiy qism. Jag'ning deformatsiyasi gapirish, chaynash, yutish va nafas olish bilan bog'liq muammolarga olib kelishi mumkin. Vaziyat, shuningdek, [temporomandibular bo'g'im \(TMJ\)](#) va yuz mushaklarida ortiqcha stressni keltirib chiqarishi mumkin, bu sizning milklaringiz va tishlaringizning uzoq muddatli sog'lig'iga ta'sir qiladi. Jag'ning deformatsiyasi ham og'riq, degeneratsiya va jag'ning sekin urishiga olib kelishi mumkin.

Bundan tashqari, jag'laringiz va tishlaringizning noto'g'ri tekislanishi yuzingizning butun ko'rinishiga ta'sir qilishi mumkin. Jag'ning deformatsiyasini tuzatish yuz estetikasini sezilarli darajada yaxshilashi mumkin. Jag'ning deformatsiyasi tufayli sizda quyidagi estetik muammolardan biri bo'lishi mumkin:

VOLUME-3, ISSUE-2

- Noto'g'ri okklyuzion tufayli yuzaga keladigan pastki yoki haddan tashqari tishlash (tishlarning birinchi molarlarga nisbatan noto'g'ri tekislanishi)
- "Gummy tabassum", bunda sizning yuqori jagingiz juda pastga o'sgan
- "Uzoq yuz sindromi", unda siz uzoq ko'rinadigan yuz bilan ochiq tishlayapsiz
- Yuqori jag'ingiz juda kichik bo'lgan "tishsiz tabassum"

Diagnostika

Jag'ning deformatsiyasiga tashxis qo'yishda, og'iz bo'shlig'i va yuz-jag' jarrohingiz birinchi navbatda kasallik tarixingiz haqida so'rash va to'liq jismoniy va stomatologik tekshiruv o'tkazishdan boshlanadi. Bu baholashni o'z ichiga oladi:

- Yuzingizdagi nisbatlar
- Jag'ingiz va tishlaringiz bilan bog'liq funktsional muammolar va anormalliklar
- Tish gigienasi bilan bog'liq muammolar, masalan, tish go'shtining pasayishi
- [Uyqu apnesi](#) kabi muammolarni keltirib chiqarishi mumkin bo'lgan havo o'tish yo'lingiz bilan bog'liq funktsional muammolar va anormalliklar

Bundan tashqari, potensial davolash yondashuvlarini baholash uchun rentgen nurlari va skanerlar kabi yuzingizni tasvirlash testlari ham tavsiya etilishi mumkin.

Muolajalar

Jag'ning teng bo'lmagan o'sishidan kelib chiqqan jag'ning deformatsiyasi jarrohlik yo'li bilan tuzatilishi mumkin. Jag'ning deformatsiyasini davolash chaynash, nafas olish va gapirish kabi muammolaringiz bilan bog'liq muammolarni bartaraf qiladi yoki sezilarli darajada kamaytiradi, shuningdek, butun yuzingizning estetik muvozanatini tiklaydi.

Jag'ning tuzatuvchi jarrohligi yuqori yoki pastki jag'ning to'liq yoki bir qismini yoki ikkalasini yanada muvozanatli holatga o'tkazishni o'z ichiga oladi. Operatsiyaning ko'p qismi og'iz bo'shlig'ida tashqi chandiqlarsiz amalga oshiriladi. Kasalxonada qolish va tiklanish davri ko'proq jalb qilingan operatsiyalar uchun zarur bo'lishi mumkin, kichik muolajalar esa bir kunda amalga oshirilishi mumkin.

Jag'lar yangi joyga ko'chirilgandan so'ng, shifo paytida jag'larni bir-biriga mahkamlash uchun tishlarga birlashtirilgan kauchuk bantlar yoki simlar ishlatilishi mumkin. Boshqa hollarda, tuzatuvchi operatsiyadan keyin jag'laringizni tezroq ochish va yopish imkonini beradigan miniatyura vintlari va plitalari ishlatiladi.

Bundan tashqari, ba'zi odamlar jag'ning tuzatish operatsiyasidan oldin tishlarini to'g'ri tekislash uchun qavslar yoki boshqa asboblardan kabi ortodontik davolanishni talab qiladi. Bunday hollarda, sizning og'iz bo'shlig'i va yuz-jag' jarrohingiz sizni

operatsiyaga tayyorlash uchun sizning yordamingizni muvofiqlashtirish uchun ortodontist bilan yaqindan hamkorlik qiladi

Pastki jag' (mandibula) deformatsiyasi insonning nafaqat tashqi ko'rinishiga, balki tishlash, gapirish va hatto nafas olish qobiliyatiga ham ta'sir qilishi mumkin. Ushbu muammo tug'ma yoki orttirilgan bo'lishi mumkin va uning davosi turli darajadagi jarrohlik yoki ortodontik muolajalarni talab qiladi.

Bu maqolada pastki jag' deformatsiyasining turlari, sabablarini, diagnostikasi va davolash usullarini keng yoritamiz.

Pastki Jag' Deformatsiyasining Sabablari

Pastki jag' deformatsiyasiga olib keluvchi sabablar quyidagilarga bo'linadi:

1. Tug'ma Sabablar

Ba'zi insonlar tug'ma anomaliyalar bilan dunyoga keladi, bu esa pastki jag'ning noto'g'ri rivojlanishiga sabab bo'lishi mumkin.

Genetik omillar – Agar ota-onada pastki jag' bilan bog'liq muammo bo'lsa, bu nasldan-naslga o'tishi mumkin.

Pierre Robin sindromi – Tug'ma kasallik bo'lib, pastki jag'ning kichikligi va tilning orqaga siljishi bilan tavsiflanadi.

Treacher Collins sindromi – Yuz suyagining rivojlanish anomaliyalari bilan bog'liq genetik kasallik.

2. Orttirilgan Sabablar

Hayot davomida turli omillar pastki jag'ning shakli va funksiyasiga ta'sir qilishi mumkin.

Bolalikda noto'g'ri ovqatlanish – Kaltsiy va D vitamini tanqisligi suyaklarning noto'g'ri rivojlanishiga olib kelishi mumkin.

Yomon odatlar – Ko'krak so'rish yoki barmoqlarni so'rish kabi odatlar jag'ning noto'g'ri shakllanishiga sabab bo'lishi mumkin.

Travmalar – Yuz suyaklariga bo'lgan jarohatlar jag' suyaklarining noto'g'ri bitishiga olib kelishi mumkin.

Tish muammolari – Tishlarni erta yo'qotish yoki noto'g'ri joylashishi jag'ning noto'g'ri o'sishiga sabab bo'lishi mumkin.

Pastki Jag' Deformatsiyasining Turlari

Pastki jag' deformatsiyalari turlicha bo'lishi mumkin, lekin ularning eng keng tarqalgan turlari quyidagilar:

1. Mikrognatiya (Pastki jag'ning kichikligi)

Jag' haddan tashqari kichik va orqaga joylashgan bo'ladi.

Yuz muvozanati buziladi, jag' ortga chekingan holda ko'rinadi.

Gapirish va nafas olish qiyinlashishi mumkin.

2. Makrognatiya (Pastki jag'ning kattaligi)

Jag' juda katta bo'lib, oldinga chiqib turadi.

Yuzning quyi qismi haddan tashqari katta ko'rinadi.

Tishlash muammolari va chaynash qiyinchiliklari yuzaga keladi.

3. Asimmetrik Jag' (Jag'ning notekis rivojlanishi)

Bir tomoni kattaroq yoki kichikroq bo'lib, yuzning notekis shakllanishiga olib keladi.

Genetik omillar yoki yuzga yetgan travmalar sabab bo'lishi mumkin.

4. Progeniya (Pastki jag'ning oldinga chiqishi)

Pastki jag' yuqori jag'ga nisbatan oldinga chiqib ketadi.

Ortodontik va jarrohlik davolash talab qilinishi mumkin.

5. Retrognatiya (Pastki jag'ning ortga chekinishi)

Yuqori jag'ga nisbatan ortga joylashgan bo'ladi.

Ko'pincha nafas olish muammolari bilan birga keladi.

Pastki Jag' Deformatsiyasini Diagnostika Qilish

Mutaxassislar pastki jag' deformatsiyalarini aniqlash uchun quyidagi usullardan foydalanadilar:

Klinik tekshiruv – Yuz simmetriyasi va tishlash holati o'rganiladi.

Rentgen va KT (Kompyuter tomografiyasi) – Jag' suyaklari tuzilishini batafsil o'rganish uchun ishlatiladi.

3D skanerlash – Yuz va jag' tuzilishini batafsil tahlil qilish imkonini beradi.

Ortodontik baholash – Tishlarning qanday joylashganini aniqlash uchun ishlatiladi.

Jag' deformatsiyasini davolash usuli bemorning yoshiga, deformatsiya darajasiga va umumiy sog'lig'iga bog'liq. Quyidagi asosiy davolash usullari mavjud:

1. Ortodontik Davolash

Yosh bolalarda va o'smirlarda maxsus braketlar va ortodontik moslamalar orqali jag' shakli to'g'rilanadi.

Jag'ning noto'g'ri joylashuvi yumshoq muolajalar bilan tuzatilishi mumkin.

2. Ortopedik Davolash

Maxsus jag' moslamalari yordamida suyaklar o'sishini to'g'ri yo'nalishda rag'batlantirish mumkin.

Yosh bolalarda ko'proq qo'llaniladi.

3. Jag' Jarrohligi (Ortognatik Jarrohlik)

Kattalarda yoki og'ir deformatsiyalarda jag' suyaklari kesilib, to'g'ri joyga keltiriladi.

Operatsiya oldidan va keyin ortodontik muolajalar talab qilinishi mumkin.

4. Fizioterapiya va Reabilitatsiya

Operatsiyadan keyin mushaklar va jag' harakatlarini tiklash uchun ishlatiladi.

Maxsus mashqlar va fizioterapiya muolajalari qo'llaniladi.

Xulosa

Pastki jag' deformatsiyasi nafaqat tashqi ko'rinishga, balki insonning umumiy hayot sifatiga ham ta'sir qiladi. Erta diagnostika va to'g'ri davolash bu muammoni samarali hal qilishga yordam beradi.

Agar siz yoki yaqinlaringizda jag' deformatsiyasi bo'lsa, ortodont yoki jag' jarrohiga murojaat qilish muhim. To'g'ri yondashuv va davolash bilan bemorlar nafaqat yaxshiroq ko'rinishga, balki sog'lom tishlash va qulay hayotga ega bo'ladilar.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. <https://www.ucsfhealth.org/conditions/jaw-deformity>
2. <https://www.wakehealth.edu/condition/u/upper-lower-jaw-deformities>
3. <https://www.msdmanuals.com/home/children-s-health-issues/birth-defects-of-the-face-and-skull/jaw-defects>
4. <https://www.rileychildrens.org/health-info/jaw-deformities>
5. <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/22872-prognathism>